

פרופ' יהודה כהנא, יועץ אקטוארי ופיננסי

29.1.09

לכבוד
בנק מרכנתיל דיסקונט בע"מ
אגף החשב

נכבדי,

לבנק מרכנתיל דיסקונט קיימת התחייבות לתשלום "מענקי יובל" לעובדיו לאחר שצברו תקופות ותק מסוימות וכן התחייבויות לתשלום הטבות מסוימות לעובדיו עם צאתם לגמלאות. בהתאם להוראות בנק ישראל יש לחשב את ההפרשות בגין התחייבויות אלו על בסיס אקטוארי. לפיכך נתבקשתי על ידי החשבונאי הראשי של הבנק לבצע הערכה אקטוארית ל- 31.12.08 של העתודות בגין התחייבויות אלה. התוצאות המבוססות על חוות דעתי נכללות בדוחות הכספיים של הבנק.

בנספח מצורפים הסברים לגבי העקרונות המקצועיים שהנחו אותי, ההנחות עליהן התבססתי, ותוצאות הערכת.

ההתקשרות בין הבנק לביני בנוגע להערכות האקטואריות הנ"ל נמשכת ברציפות מאז שנת 1992.

אני מצהיר ומאשר כי אני אקטואר עצמאי, חבר מן המניין באגודת האקטוארים הישראלית ובאגודת האקטוארים העולמית מזה שנים רבות, ואני מנוסה בביצוע הערכות מסוג זה לצורכי דוחות כספיים של תאגידים. השכלתי כוללת ב.א. בכלכלה וסטטיסטיקה, מ.א. במינהל עסקים (מימון) ודוקטורט במימון – כולם מהאוניברסיטה העברית בירושלים. אני מכהן מזה שנים רבות כפרופסור מן המניין בפקולטה לניהול באוניברסיטת תל אביב, וכיהנתי באוניברסיטאות ומוסדות השכלה רבים בארץ ובעולם. בשנים האחרונות הנני יועץ אקטוארי של בנק מרכנתיל דיסקונט בע"מ ועבודה זו מתבצעת במסגרת זו. אינני עובד הבנק ואינני עובד של ארגון אחר שיש לו זיקה לבנק. אינני מחזיק באמצעי שליטה בבנק או בארגון אחר שקשור לבנק. אין לי קרוב כהגדרתו בחוק ניירות ערך העונה לאחד מהקריטריונים הנ"ל. לי ולחברות בבעלותי יש חשבונות בבנק מרכנתיל דיסקונט בע"מ. כמו כן אני משמש כיועץ אקטוארי לבנק דיסקונט בע"מ, ולדיסקונט משכנתאות בע"מ, ומכהן כדירקטור בתכלית בית השקעות בע"מ מקבוצת בנק דיסקונט.

ההערכה זו הוכנה בהתאם לעקרונות אקטואריים מקובלים ובהתאם להנחיות המפקח על הבנקים והמלצות הממונה על שוק ההון. בהכנת הערכה זאת הסתמכתי על נתונים אשר הומצאו לי על ידי האנשים האמונים והמוסמכים לכך בבנק, במתכונת שנדרשה על ידי. חישוב ההתחייבויות האקטואריות ליום 31.12.08- התבסס על היוון תזרימי המזומנים העתידיים הצפויים לבנק בגין ההתחייבויות לעובדים כמפורט לעיל. כל בקשותי לקבלת מידע ונתונים לצורך עריכת הדין וחשבון האקטוארי נענו בצורה מספקת. הנתונים התקבלו על ידי "כמו שהם", ללא בקורת מצידו. השוואת נתונים אלה לנתוני השנה הקודמת מגלה עקביות, והנתונים נראים סבירים, אך האחריות הסופית לשלמותם ונכונותם מוטלת על הבנק.


מקורות המידע שהועמדו לרשותי כללו:

1. פרטי העובדים הפעילים בבנק, לרבות תקופת עבודתם גילם ושכרם האחרון.
2. פרטי גמלאי הבנק, גילם וההטבות אותן הם מקבלים.

תשומת לב הקורא מופנית לעובדה שהערכה אקטוארית מטבעה היא אומדן ובפועל יתכנו סטיות מהמצופה.

אני נותן את הסכמתי לפרסום חוות הדעת האקטוארית הנ"ל בכל דרך שהשלטונות האחראיים יורו לכם.

בכבוד רב,



פרופ' יהודה כהנא

פרופ' יהודה כהנא, יעוץ אקטוארי ופיננסי

נספח למכתבי מיום 29.1.09

תיאור ההטבות להם זכאים עובדי הבנק עם צאתם לגמלאות

1. עובדי הבנק זכאים עם פרישתם לגמלאות להטבות מסוימות: מנוי לעיתון יומי ומתנות לחגים כמקובל בבנק.
א. העתודה לסוף דצמבר 2008 עבור הגמלאים שמקבלים כיום עיתון ומתנות לכל 1,000 ש"ח של הטבה הינה כ- 4,136 אלפי ש"ח (לעומת 4,003 אלפי ש"ח בסוף רבעון שלישי 2008) והעתודה עבור גמלאים שאינם מקבלים כיום עיתון לכל 1,000 ש"ח של הטבה מגיעה לכ- 395 אלפי ש"ח (לעומת - 421 אלפי ש"ח בסוף רבעון שלישי 2008).
ב. העתודה עבור עובדי הבנק לסוף דצמבר 2008 לכל 1,000 ש"ח של הטבה מגיעה לכ- 2,072 אלפי ש"ח (לעומת 2,017 אלפי ש"ח בסוף הרבעון השלישי).
2. חלק מגמלאי הבנק זכאים להטבות בתחום הביטוח הרפואי.
העתודה המתבקשת בתחום זה נכון לסוף דצמבר 2008 מסתכמת בכ- 1,896 אלפי ש"ח (לעומת 1,959 אלפי ש"ח בסוף רבעון שלישי). לדעתנו ראוי להגדיל עתודה זו על מנת להביא בחשבון אפשרות שאדם יחלה, חלילה, ועלול להזדקק לתרופות בסך עשרות אלפי ש"ח לחודש.

תיאור מענקי הוותק (מענקי יובל)

1. בהגיע העובד ל- 20, 30 ו- 40 שנות ותק, ובטרם מלאו לו 67, (נשים - 65), יקבל מענק בגובה מספר משכורות בהתאם לדרגתו. כן יהיה זכאי לחופשה מיוחדת בת חודש בהשלימו 20 ו- 30 שנות עבודה וחודש וחצי בהשלימו 40 שנות עבודה בבנק.
2. עובד שמלאו לו 19, 29 או 39 שנות ותק יקבל מענק 20, 30 או 40 בהתאמה עם פרישתו בגיל 67 (אישה - 65). כן יהיה זכאי לחופשת יובל אם יצבור לפחות 19.5, 29.5 או 39.5 שנות עבודה בהגיעו לגיל 67 (אישה - 65) - חופשות ללא תשלום מעל לחצי שנה דוחות את תשלום המענק והחופשה כאחת.
3. הזכאות במלאות 20 ו- 40 שנות עבודה היא: 4 או 5 משכורות ובמלאות 30 שנות ותק 6.5 או 7.5 משכורות וכן חופשה בת חודש לבעלי ותק 20 ו- 30 שנה וחודש וחצי לבעלי ותק של 40 שנה, הכל בהתאם לדרגת העובד.
4. אוכלוסיית הזכאים למענקים: כלל העובדים הקבועים של הבנק בתאריך הדו"ח.
5. העתודה הנדרשת למענקי יובל כאמור, ליום 31.12.08, מסתכמת בכ- 49,888 אלפי ש"ח (לעומת 49,849 אלפי ש"ח בסוף הרבעון השלישי). הסכום המוצג במכתב אינו כולל סכומים שתשלומם נדחה מסוף השנה.

הנחות החישוב

1. שיעור ההיוון 4% ריאלי, עפ"י הוראת המפקח על הבנקים. שיעור זה תואם את הנחיות הפיקוח, שלא השתנו למרות הירידה הקיצונית בשער הריבית במשק בחודשים האחרונים.
2. עליה ריאלית בשכר 2.5% לשנה, עפ"י הערכת הנהלת הבנק.
3. לוח תמותה דינמי, המבוסס על לוח התמותה הישראלי 1999, ומותאם לפי גיל ותאריך עריכת החישוב, בהתאם להוראות הפיקוח על הביטוח בקשר לעריכת עתודות לביטוח גמלה ותחשיבי פנסיה. עבור נשואים הונח שגילו של גבר הוא 5 שנים מעל גיל האישה. הלוח זהה לזה של סוף 2007.
4. שיעור העזיבות לפי גיל הפרישה מתבסס על מחקר שנערך לפני מס' שנים בקשר לעזיבות בקרב עובדי בנק מרכנתיל דיסקונט.
5. מיסים ותנאים סוציאליים מחושבים ע"י הבנק.
הנחות אלו עקביות להנחות העבודה בשנה הקודמת.

פרופ' יהודה כהנא, יעוץ אקטוארי ופיננסי

גורמי מפתח העשויים להשפיע על התחזית:

1. שיעור ההיוון.
2. שיעור העליה הריאלית בשכר.
3. שיעור העזיבות.

ניתוחי רגישות:

א. תוצאות בדיקת הרגישות לשיעור הריבית להיוון (ולשיעור עלית השכר) ל-31.12.08:

ריבית	סה"כ	מענק 40	מענק 30	מענק 20
1.500%	49,887,633	13,005,280	21,605,757	15,276,597
2.000%	48,174,712	12,464,575	20,815,357	14,894,780
2.500%	46,568,234	11,964,162	20,076,027	14,528,045
3.000%	45,059,553	11,500,231	19,383,714	14,175,608

ב. תוצאות בדיקת רגישות לשיעור העזיבות של העובדים:
כל שינוי בשיעור של 10% בשיעור העזיבות של העובדים שהונחו בבסיס החישוב משפיע בין כ-1 לכ-2 מיליון ש"ח על סכום העתודה למענקי "יובל".

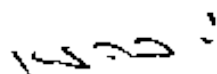
ג. העתודה להוצאות בגין הגימלאים היא קטנה יחסית, והיא מגיבה בעיקר לרמת ההוצאות הרלוונטיות (עיתון, הוצאות בריאות).

פירוט ההערכות האקטואריות שנערכו ב-3 השנים האחרונות במיליוני ש"ח:

עתודה להטבות רפואיות לגימלאים	עתודה להטבות לעובדי הבנק ל-1000 ש"ח הטבה	עתודה להטבות לגימלאי הבנק ל-1000 ש"ח הטבה	עתודה למענקי "יובל"	
2.0	1.9	4.3	47	31.12.07
1.3	1.9	3.9	45	31.12.06
1.5	1.7	3.8	42	31.12.05

הערה לתוצאות ההערכה ל-31.12.08: ההערכות האקטואריות הן בבחינת "נתוני בסיס" וקביעת מקדמים המשמשים לחישובי הבנק בנושא הזכויות הנ"ל. התוצאה הסופית נכללת בדוחות הכספיים של הבנק.

בכבוד רב,



פרופ' יהודה כהנא

פרופ' יהודה כהנא, יעוץ אקטוארי ופיננסי

שנה	תזרים מזומנים לפי ריבית של			
	מענק 40	מענק 30	מענק 20	סה"כ
0.015				
2,008	0	0	0	0
2,009	1,443,140	2,485,546	903,841	4,832,528
2,010	1,651,097	2,526,955	1,439,366	5,617,417
2,011	472,489	2,043,265	2,401,584	4,917,337
2,012	1,090,044	1,875,066	1,631,961	4,597,071
2,013	566,570	1,403,419	843,086	2,813,075
2,014	250,017	727,002	2,676,244	3,653,264
2,015	638,057	671,999	1,789,565	3,099,621
2,016	855,778	499,870	1,159,886	2,515,534
2,017	582,145	740,519	487,556	1,810,220
2,018	659,841	742,840	608,377	2,011,058
2,019	522,581	513,807	616,692	1,653,081
2,020	563,822	797,996	255,977	1,617,794
2,021	530,601	1,326,348	113,865	1,970,814
2,022	510,352	780,486	28,813	1,319,652
2,023	369,287	450,002	42,759	862,049
2,024	215,741	1,394,302	38,697	1,648,739
2,025	154,458	986,604	26,051	1,167,113
2,026	102,461	629,984	113,317	845,762
2,027	204,623	209,115	65,496	479,234
2,028	203,738	202,937	33,463	440,139
2,029	138,200	232,203	0	370,402
2,030	189,678	134,523	0	324,201
2,031	261,396	63,919	0	325,315
2,032	144,264	14,119	0	158,384
2,033	91,918	21,094	0	113,012
2,034	203,810	21,900	0	225,711
2,035	176,571	14,886	0	191,457
2,036	94,248	52,668	0	146,916
2,037	40,922	27,238	0	68,160
2,038	14,022	15,143	0	29,165
2,039	23,478	0	0	23,478
2,040	20,104	0	0	20,104
2,041	4,566	0	0	4,566
2,042	1,249	0	0	1,249
2,043	4,282	0	0	4,282
2,044	2,743	0	0	2,743
2,045	1,760	0	0	1,760
2,046	3,225	0	0	3,225
2,047	1,396	0	0	1,396
2,048	548	0	0	548
0	13,005,220	21,605,757	15,276,597	49,887,574
DURATION (YRS)	10.3	9.2	6.7	8.7

פרופ' יהודה כהנא, יעוץ אקטוארי ופיננסי

0.020	תזרים מזומנים לפי ריבית של			
	שנה	מענק 40	מענק 30	מענק 20
2,008	0	0	0	0
2,009	1,439,822	2,480,477	901,694	4,821,993
2,010	1,640,418	2,509,654	1,428,614	5,578,686
2,011	467,376	2,019,528	2,372,107	4,859,011
2,012	1,070,903	1,842,407	1,605,201	4,518,511
2,013	554,208	1,372,983	824,987	2,752,177
2,014	243,359	707,759	2,603,147	3,554,266
2,015	618,275	651,177	1,734,258	3,003,709
2,016	824,532	481,917	1,118,549	2,424,998
2,017	558,443	710,362	468,557	1,737,362
2,018	629,804	708,958	581,365	1,920,126
2,019	496,352	488,012	586,180	1,570,544
2,020	533,155	754,064	242,066	1,529,285
2,021	499,309	1,247,248	107,196	1,853,752
2,022	477,380	730,882	26,998	1,235,260
2,023	343,907	419,226	39,837	802,970
2,024	199,959	1,291,212	35,841	1,527,012
2,025	142,480	910,258	24,031	1,076,769
2,026	94,017	578,404	103,893	776,313
2,027	186,867	191,301	59,820	437,989
2,028	185,145	184,495	30,439	400,078
2,029	124,960	210,159	0	335,119
2,030	170,646	121,103	0	291,749
2,031	234,055	57,290	0	291,344
2,032	128,621	12,598	0	141,219
2,033	81,504	18,718	0	100,222
2,034	179,688	19,311	0	198,999
2,035	155,086	13,073	0	168,159
2,036	82,379	45,980	0	128,359
2,037	35,642	23,689	0	59,331
2,038	12,137	13,112	0	25,249
2,039	20,221	0	0	20,221
2,040	17,236	0	0	17,236
2,041	3,899	0	0	3,899
2,042	1,061	0	0	1,061
2,043	3,619	0	0	3,619
2,044	2,302	0	0	2,302
2,045	1,470	0	0	1,470
2,046	2,682	0	0	2,682
2,047	1,156	0	0	1,156
2,048	452	0	0	452
0	12,464,526	20,815,357	14,894,780	48,174,663
DURATION (YRS)	10.1	9.0	6.7	8.6